

Cím 1053 Budapest, Fejér György utca 10. I. emelet 3. a.
Telefon 061 354-1073
E-mail info@esoember.hu
Honlap www.aosz.hu
Adószám 19025915-1-41

Budapest, 2026. július 16.

Címzett: Prof. Dr. Unoka Zsolt

Cím:
mentalisegeszseghalozat@gmail.com

Tárgy: Mentális Egészség Magyarországon 2026 –
Kinyíló Terek Együttműködési Fórum - vélemény

Tisztelt Dr. Unoka Zsolt!

Köszönjük a megkeresést és a lehetőséget, hogy a konferenciát követően írásban is megoszthatjuk szakmai észrevételeinket és javaslatainkat. Az alábbiakban megküldjük válaszainkat az Önök által megfogalmazott öt kérdésre.

Szeretnénk egyúttal elismerésünket kifejezni az Országos Mentális Egészség Hálózat létrehozását célzó kezdeményezésért, valamint a Mentális Egészség Magyarországon 2026 fórum megszervezéséért. Különösen fontosnak tartjuk azt a törekvést, hogy a mentális egészségügy fejlesztéséről széles körű, ágazatokon átívelő szakmai párbeszéd induljon, amelyben a különböző szakterületek, a civil szervezetek és a tapasztalati szakértők közösen keresik a rendszerszintű megoldásokat.

Bízunk benne, hogy az elindult együttműködés hosszú távon is folytatódik, és az elkészülő szakmai javaslatcsomag érdemben hozzájárul a mentális egészségügyi ellátórendszer fejlesztéséhez. Az Autisták Országos Szövetsége a jövőben is kész tudásával és tapasztalataival támogatni ezt a közös munkát.

1. Mi a jelenlegi legfontosabb rendszerhiba?

Az autizmus egész életen át fennálló idegrendszeri fejlődési állapot, amelynek felismerése, megértése és megfelelő támogatása speciális szakmai ismereteket, valamint több ágazat összehangolt együttműködését igényli. Jelenleg Magyarországon az autista emberek és családjaik ellátása töredezett, az egészségügyi, köznevelési és szociális rendszerek között nincs megfelelő koordináció, és hiányoznak azok az egységes szakmai keretek, amelyek biztosítanák a folyamatos, életútszemléletű támogatást.

A rendszer működését alapvetően meghatározza az autizmus-specifikus szakemberek hiánya, a korszerű diagnosztikai és terápiás eszközök korlátozott hozzáférhetősége, valamint az egységes, naprakész szakmai irányelvek hiánya. Mindez jelentős területi egyenlőtlenségekhez vezet, így az autista emberek ellátáshoz való hozzáférése sok esetben lakóhelytől függ.

Külön problémát jelent, hogy a pszichológiai és pszichiátriai ellátórendszerben dolgozó szakemberek jelentős része nem rendelkezik megfelelő autizmus-specifikus ismeretekkel, ezért a mentális egészségügyi problémák felismerése és kezelése gyakran késik, vagy nem megfelelő módon történik. Ez különösen súlyos következményekkel jár krízishelyzetekben.

2. Mi az a három megvalósítható változtatás, amely a legnagyobb hatást hozná?

1. Az autizmus-specifikus szakmai kompetenciák rendszerszintű fejlesztése

Szükséges a pszichiáterek, pszichológusok, gyógypedagógusok, szakdolgozók, háziorvosok és egyéb érintett szakemberek autizmus-specifikus képzésének és továbbképzésének jelentős bővítése. Ennek része a diagnosztikai team-ek fejlesztése, a korszerű diagnosztikai eszközök biztosítása, valamint az akkreditált továbbképzések és felsőoktatási képzések megerősítése.

2. Regionális autizmuscentrumok létrehozása

Olyan regionális szakmai központok kialakítása szükséges, amelyek egyszerre töltenek be diagnosztikai, terápiás, képzési, módszertani és szupervíziós szerepet. Ezek biztosíthatják az autizmus-specifikus pszichológiai, pszichiátriai, pár- és családterápiás ellátásokat, valamint a hozzátartozók támogatását és edukációját, miközben szakmai háttérintézményként támogatják a helyi ellátórendszert.

3. Autizmus-specifikus krízisellátás kialakítása

Jelenleg Magyarországon nem áll rendelkezésre olyan autizmus-specifikus krízisellátás, amely megfelelő szakmai tudással képes lenne kezelni az akut pszichés vagy viselkedési kríziseket. Szükséges olyan szolgáltatások kialakítása, amelyek gyorsan elérhetők, megfelelő személyi és tárgyi feltételekkel működnek, és működésük során következetesen érvényesítik az emberi jogi és betegjogi szempontokat.

3. Mely szereplők együttműködése nélkül nem valósíthatók meg ezek a változtatások?

Az autizmus-specifikus ellátás fejlesztése csak ágazatközi együttműködésben valósítható meg. Elengedhetetlen az egészségügyi, a köznevelési és a szociális ágazat összehangolt működése, valamint a döntéshozók és a finanszírozó aktív részvétele.

Kiemelt szerepe van az Oktatási és Gyermekügyi Minisztériumnak, az Egészségügyi Minisztériumnak, valamint a Szociális és Családügyi Minisztériumnak. Fontos partner a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő, az egyetemek, a szakmai kollégiumok és a módszertani intézmények is.

A fejlesztések nem képzelhetők el az autizmus területén működő civil és szakmai szervezetek aktív részvétele nélkül. Az Autisták Országos Szövetsége, az Autizmus Alapítvány, az ELTE BGGYK Autizmus Szakmódszertani Kutatócsoportja, valamint az autista emberek által létrehozott szervezetek egyaránt olyan tapasztalati és módszertani tudással rendelkeznek, amely nélkülözhetetlen a szakmai fejlesztések megtervezésében és megvalósításában.

4. Milyen betegút-, kapacitás- és finanszírozási következményei lennének a javasolt változtatásoknak?

Az autizmus egész életen át fennálló állapot, ezért a betegút fogalmát célszerű egy komplex, életútszemléletű támogatási rendszerként értelmezni. A javasolt fejlesztések eredményeként a jelenlegi, töredezett ellátási utak helyett összehangolt, kiszámítható támogatási rendszer jönne létre, amely a felismeréstől és diagnózistól kezdve biztosítja a megfelelő egészségügyi, pszichológiai, gyógypedagógiai és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

A betegutak egyszerűsödnek, csökkenne a diagnózisig eltelt idő, rövidülnének a várólisták, mérséklődne a párhuzamos vizsgálatok száma, és javulna az intézmények közötti információáramlás.

A kapacitásfejlesztés magában foglalja az autizmus-specifikus kompetenciával rendelkező szakemberek számának növelését, regionális diagnosztikai és módszertani központok létrehozását, valamint autizmus-specifikus krízisellátás kialakítását. Emellett szükséges a szakemberek folyamatos továbbképzésének, mentorálásának és szupervíziójának biztosítása.

Finanszírozási szempontból elengedhetetlen az autizmus-specifikus diagnosztikai, terápiás és konzultációs tevékenységek önálló, valós ráfordításokat tükröző finanszírozása. A jelenlegi finanszírozási rendszer nem ismeri el megfelelően a multidiszciplináris teammunkát, a családkonzultációt, az esetkoordinációt és a szakmaközi együttműködést, ezért ezek finanszírozási feltételeinek felülvizsgálata szükséges.

5. Mit tekintenénk mérhető sikernek három év múlva?

Három év múlva akkor tekinthetnénk sikeresnek a fejlesztéseket, ha minden régióban elérhetővé válna az autizmus-specifikus diagnosztikai és mentális egészségügyi ellátás, jelentősen csökkenne a diagnózisig és az ellátásba kerülésig eltelt várakozási idő, valamint létrejönnének autizmus-specifikus krízisellátási kapacitások.

Mérhető eredmény lenne továbbá az autizmus-specifikus képzésben részt vevő szakemberek számának növekedése, az ellátások területi egyenlőtlenségeinek csökkenése, valamint az autista emberek és családjaik elégedettségének javulása.

A fejlesztések valódi sikerét az jelzi majd, hogy az autista emberek az ország bármely pontján időben, megfelelő szakmai színvonalon, emberi jogaik és méltóságuk tiszteletben tartása mellett juthatnak hozzá a szükséges mentális egészségügyi, pszichológiai, pszichiátriai és szociális támogatásokhoz.

Tisztelettel:

Kapitány Imola

elnök, Autisták Országos Szövetsége

